

§ 3**Upphandling av kommunal vuxenutbildning i Stockholms stad
AMN 2018-0408-2.3.3****Arbetsmarknadsnämndens beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att fastställa förslag till vägledande principer och strategier för vuxenutbildning Stockholm.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att genomföra föreslagen upphandling av kommunal vuxenutbildning och uppdrar åt förvaltningschefen att besluta om tilldelning samt inställning och yttranden vid eventuell överprövning.
3. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förslag till förfrågningsunderlag inklusive bilagor och uppdrar åt förvaltningschefen att vid behov göra mindre förändringar i förfrågningsunderlaget.
4. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att uppdra åt förvaltningschefen att underteckna och/eller häva ramavtal, svara för löpande avtalshantering inklusive beslut om eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen, utifrån affärsmässiga grunder.
5. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förslag till kursutbud och uppdrar till avdelningschef Vuxenutbildning Stockholm att göra eventuella justeringar av utbudet.
6. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förslag till ersättningsmodell.
7. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Ärendet

Merparten av stadens komvux bedrivs i dag av upphandlade utbildningsanordnare. Inom sfi svarar egen regi för cirka 10 procent av verksamheten och fem externa utbildningsanordnare för resterande 90 procent. När det gäller grundläggande och gymnasial vuxenutbildning står egen regi för cirka 20 procent av utbildningen medan 14 externa utbildningsanordnare står för 80 procent. Fyra av stadens gymnasieskolor bedriver också yrkesutbildningar inom komvux.

Nuvarande avtal med de externa leverantörerna av komvux gick ut den 31 december 2018 och har förlängts två gånger med totalt 12 månader. Avtalen kan förlängas ytterligare en gång, dock längst till den 30 juni 2020.

I det här ärendet återfinns förslag till ny upphandling av kommunal vuxenutbildning, förslag till ersättningsmodell samt förslag till kursutbud. I ärendet återfinns även förslag till vilka strategier och principer som ska vägleda vuxenutbildningen framöver.

Ärendet innehåller uppgifter om en ännu ej publicerad offentlig upphandling, och omfattas därför av absolut sekretess i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen 19 kap, 3§. Sekretessen omfattar hela ärendet inklusive bilagor.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 5 juni 2019 och med en utbytessida daterad den 24 juni, samt med kompletterande handlingar daterat den 12 juni 2019.

Förslag till beslut

Mötesordföranden Salar Rashid m.fl. (S) föreslog, med instämmande från Rashid Mohammed m.fl (V) att nämnden skulle besluta enligt ett från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gemensamt förslag till beslut.

Ledamoten Andrea Ström m.fl. (M), föreslog med instämmande av Johan Hjelm (L), Tiemon Okojevoh (MP) och Mathias Mellgren Helge (C) att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Mötesordföranden ställde förslagen till beslut mot varandra. Nämnden beslutade utan omröstning enligt Andrea Ström m.fl (M), Johan Hjelm (L), Tiemon Okojevoh (MP) och Mathias Mellgren Helge (C) yrkande på att besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Mötesordföranden Salar Rashid m.fl. (S) samt Rashid Mohammed m.fl (V) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag enligt följande.

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att en årlig uppföljning gällande resultat redovisas för nämnden
3. Att tillämpa reserverade upphandling i syfte att öka diversifiering och få fler idéburna aktörer som leverantörer
4. Att andelen egen regi utökas inom upphandling av vuxenutbildning
5. Att därtill anföra

Att Stockholm växer är ett kvitto på stadens attraktivitet och att människor vill bo och verka här. Stockholm kommer under en lång tid framöver vara i behov av utbildad arbetskraft. I den Regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050 beräknas efterfrågan på arbetskraft öka med mer än 50 procent till 2050. I arbetsförmedlingens prognos ”var finns jobben” gör arbetsförmedlingen bedömningen att på fem års sikt kommer efterfrågan på tre av fyra yrken att öka.

Den kommunala vuxenutbildningen i Stockholm har stora möjligheter att bidra med att säkra stadens och regionens kompetensförsörjningsbehov inom bristyrken. Det kräver förbättrad planering, styrning och omställning av vuxenutbildningen gällande utbildningsplatser för att möta arbetsmarknadens samlade behov av arbetskraft. Något som denna upphandling kan tillföra genom tydligare ambitioner och mål. Staden behöver dessutom fortsätta arbeta för att öka statusen och attraktionskraften inom välfärdsyrken: såsom inom det pedagogiska yrkesområdet och inom omsorg- och sjukvårdsyrken.

Vuxenutbildningen behöver ta hänsyn till nya målgrupper som har unika behov såväl som till arbetsmarknadens behov. Det kräver flexibilitet i utbildningsutbudet och möjligheter att snabbt ställa om för att möta nya krav. Vi vet att digitaliseringen, automatiseringen, robotiseringen och AI-utvecklingen inom flertalet branscher kommer bidra till att flertalet arbetsplatser och yrken kan komma att rationaliseras bort. Samtidigt som nya arbetstillfällen tillkommer. Vuxenutbildningen har ett viktigt uppdrag i att möjliggöra omställning för den enskilde – och behöver vara rustad för att möta dessa utmaningar.

Arbetslösheten är idag till stor del etnifierad och tudelad. Det går bra för många i Stockholm, men långt ifrån alla stockholmare har en daglig sysselsättning. Stadens målsättning bör vara att alla som kan arbeta ska komma ut i arbete. Vuxenutbildningen genom SFI och kombinationsutbildningar är central för att målgruppen nyanlända ska snabbt etableras i samhället. Ett särskilt fokus bör läggas på utrikesfödda kvinnor, det är en grupp som löper störst risk att hamna i arbetslöshet.

Vi välkomnar att förvaltningen föreslår att både samverkansform och branschråd ska utvecklas inom ramen för nämndens jobbparternavtal. Vi ser även positivt på att man utvecklar, sammankopplar och ger kombinationsutbildningarna samt yrkesutbildningarna en särskild ställning. Däremot ser vi vissa risker med att större delen (ca 85 %) av vuxenutbildningen är i dagsläget upphandlad. Vilket kan leda till svårigheter i att bättre kunna styra, planera och möta arbetsmarknadens behov av

arbetskraft. Inom flera avtalsområden kommer det enbart att finnas en (1) utförare som erbjuder vissa kurser i kommunal regi så som det redovisas i bilaga 2. Vi anser att det är sårbart att enbart ha en kommunal utförare att förlita sig på. Om någon av de privata utförarna exempelvis inte följer avtalet och måste sägas upp kommer det vara stadens ansvar att lösa situationen. Därför önskar vi att förvaltningen återkommer med förslag som innebär att utbildningsverksamheter i egen regi utökas.

Vikten av att vuxenutbildningsaktörer finns på platser i hela staden och särskilt med närhet till prioriterade målgrupper är en lika viktig faktor som möjligheterna att studera på olika tider. Vi anser att upphandlingen bör ta större hänsyn till geografisk placering och tillgänglighet för invånare.

Det är positivt att förvaltningen föreslår att verksamhets- och avtalsuppföljningen ska förstärkas genom att fler personella resurser läggs på att utveckla rutiner och arbetssätt. Elevens rätt till en kvalitativ utbildning måste ligga i centrum, därför ska systematiken bli bättre, kontrollen öka och fler verktyg ska användas för att få bort oseriös aktörer. Ett sätt att uppnå det är genom användning av kvalitetsinriktade utvärderingskriterier. Andra sätt är att höja grundkrav på nivån för lärarledda lektioner och att ställa krav om kollektivavtalsliknande villkor och god arbetsmiljö.

Staden ska använda sig av möjligheten till att säga upp avtal, av viten, avstängningar och andra sanktioner mot aktörer som begår avtalsbrott. Höga kvalitetskrav ska ställas på hela upphandlingskedjan från leverantörer till underleverantörer.

I januari 2019 infördes nya regler inom LOU, ett av dessa var att upphandlande myndigheter kan reservera upphandlingar för vissa särskilt angivna tjänster till leverantörer som bland annat återinvesterar verksamhetens vinst (19 kap. 6 a § LOU). Detta möjliggör och underlättar för idéburen sektor vid upphandling. Detta tycker vi att förvaltningen bör använda sig av inom denna upphandling. Staden kan på ett bättre sätt än vad som beskrivs i förslaget till beslut även ta tillvara på den idéburna sektorns kunskaper och erfarenheter genom att öka deras förutsättningar genom reserverade delupphandlingar.

Vi vill att ersättningsmodellen som används ska bidra till att likvärdigheten stärks och elevernas behov möts för att kunskapsmålen ska uppnås. Dessa faktorer ska vara lika viktiga som att öka genomströmningen. Vidare anser vi att *Tilldelad kurs tid* inom SFI, samt ökade krav på stöd till SFI-elever måste vara mer behovsanpassade, utifrån elevernas olika förutsättningar och förkunskapsnivå.

Avslutningsvis är behovet av fler undersköterskor stort. Denna yrkesgrupp är en förutsättning för en fungerande välfärd. Idag finns det inga tydliga kriterier för hur en undersköterskas utbildning och kompetens ska vara utformad. Inom en snar framtid kommer yrkeslegitimation vara en realitet för undersköterskor. I dagsläget ser undersköterskornas utbildning, kompetens, inriktning och arbetsuppgifter helt olika ut från en arbetsplats till en annan. Vuxenutbildningen måste redan nu planera, harmonisera och säkerställa att utbildningen för undersköterskor är likvärdig och har samma innehåll och utformning i hela staden.

Särskilt uttalande

Ledamoten Martin Westmont (SD) lämnade följande särskilda uttalande.

Staden har tidigare haft problem med oseriösa aktörer inom utbildningssektorn och därför är det av extra stor vikt att kontroll och uppföljning prioriteras, inte minst så att utbildningen kan kvalitetssäkras för brukarna. Regelbundna uppföljningar med oanmälda besök är exempel på hur verksamheten kan säkerhetsställas.

I upphandlingen anges det att gruppen SFI för föräldralediga är en liten grupp och därför ska gruppen ej innefattas av denna satsning på kommunal vuxenutbildning. Föräldralediga med behov av SFI står ofta långt ifrån arbetsmarknaden och egen försörjning och därför bör man inom ramen för gällande upphandling även inkludera denna grupp. Alternativt att insatserna för föräldralediga med behov av SFI innefattas och breddas inom ramen av befintlig verksamhet.

Vuxenutbildningarna måste riktas mot yrken där vi ser att bristen på arbetskraft råder idag och där bristen kommer finnas i framtiden. Mindre resurser ska läggas på vuxenutbildningar där deltagaren utbildas i yrken som vi ser att arbetsmarknaden ej efterfrågar.